

בכל מערבין פרק שלישי עירובין

כו.

עין משפט
גזר מצוה

לחוף. לעשות מחיצה בינו ובין הקצר שלא יהיה עליו וכגון צנדיה
תיבה ומגדל יכנס שם מצעוד יוס בעגלות אס ירצה אלמא חזי ליה:
גב' אין למידין מן הכללים. כל היכא דתנן כלל לא אמרי' דוקא
הוא דליכא כלל דלא דק במילתיה ואיכא מילי דלימניהו דהוא כלל כי

הנך דלמרינן לקמן: **ואפילו במקום שנאמר בו חוף.** מדבר פלוני דליכא
למימר מדאפקיה להאי וודאי דק
בכלליה אפילו הכי לא ילפינן מיניה
דלמלא שירי ולא אפי' כל מאי דבעי:
מודאמר. רבי יוחנן אפי' מכלל דמי
אמר' למילתיה לאו הכא אמרה
דהכא נאמר בו חוף וממילתיה משמע
דלכלל שלא נאמר בו חוף אמרה
ומש"ה אמר אפי' כלומר לא מיבעיא
היכא דלא נאמר בו חוף אלא אפי'
במקום שנאמר בו חוף: **וגשים פטורות.**

בפרק קמא דקדושין (דף לז.) יליף
טעמא: **מגב.** לילה הראשונה חובת
עשה היא בערב תאכלו מלות (שמות
י) ושאר כל הימים אס רצה להסתפק
בצער בלא לחס אין חובה עליו ללכול:
שמתא. ושמתת אתה וציתך (דברים
יז) הרי נשים צממע. ומנה נמי
חובה לנשים צמץ פסחים (דף מג.)
מתיקשא דלא תאכל עליו חמץ שבעת
ימים תאכל עליו מלות כל ששנו בצל
תאכל חמץ ישנו צדוק אכול מנה
וגשים ישנו בצל תאכל חמץ דכל מלות
לא תעשה נשים מזהירות כאלשים
(ב) צפ"ק דקדושין (דף קט.) **הקפל.**
במועד שנת השמנה בחג הסוכות
המלך עומד על צימה וקורא לפניהן
מלות משנה תורה כדאיתא בקוטה
(מג.) וכתיב [דברים א] כל האנשים והנשים
והטובות **פלוני.** נשים פטורות
דכתיב [ולמדת אומם את בניכם ולא
וצנו ואלוהי] **פריה ורביה.** דכתיב [פרו
וארבו ואלוהי] **וכצוה איש לרכו לנכנס
ואין אשה דרכה לנכנס** (ויצמות דף
סה.) **פדיון.** בנו הבכור חובה על
האב ולא על האם. (ב) דקדושין (דף קט.)
בבבאורי שיע' א"ח סי'
שפ"ו סי' ט"ז יע"ש
באור קדושת הש"ס ק"א
על ניקח בכסף מעשר
ובמנין ופטורות אין
נקחין כדאיתא בתורת
כהנים פ"א פסקא ח' א"ל
לענין עירוב לא שייך כלל
דממ"א אס צממטין הו
מאלל ומערבין בהם
דממ"א צממט סי' ע"א
ואס חייב הו ה"ל
תמבואה שאין מערבין בה
כלקמן דף כ"ט פ"א א"ל
כאמר דממ"א א"ל שאו
דלא כד"ק והרמב"ם.
וע"ש גס בתוספות ד"ה
מלך ממני וכו' דכתיב
דניקחין בכסף מעשר נגד
המ"כ שהיה הגאון ז"ל.
ו"ל:

הגהות מהר"ב
גושבויר.
[א] גב' הא איכא כמנין
ופטורות. ג"כ וכו' כ"ל
כמו שהיה הגאון מהר"א
וילנא. ויצאור דכתיב
בבבאורי שיע' א"ח סי'
שפ"ו סי' ט"ז יע"ש
באור קדושת הש"ס ק"א
על ניקח בכסף מעשר
ובמנין ופטורות אין
נקחין כדאיתא בתורת
כהנים פ"א פסקא ח' א"ל
לענין עירוב לא שייך כלל
דממ"א אס צממטין הו
מאלל ומערבין בהם
דממ"א צממט סי' ע"א
ואס חייב הו ה"ל
תמבואה שאין מערבין בה
כלקמן דף כ"ט פ"א א"ל
כאמר דממ"א א"ל שאו
דלא כד"ק והרמב"ם.
וע"ש גס בתוספות ד"ה
מלך ממני וכו' דכתיב
דניקחין בכסף מעשר נגד
המ"כ שהיה הגאון ז"ל.
ו"ל:

בוסף רש"י
אין למידין מן הכללות.
כל היי דמי כלל כי האי
גומל כל מלות עשה וכו'
ול מלות כל מעשה. הכל
חייבין כדאיתא אין למדין
ממ"א. דליכא כול דלאו
דוקא. ואפילו במקום
שנאמר בו חוף. דליכא
למימר מדאפקיה להאי
דאפקי ש"מ דוקא הוא ולא
שיר מתי, דא"ל אין
למדין (קדושין ד"ד.) כול
עשה ושיר שמונת
גרמא. שהיו גורס לה
שנתא (שם ס"ב).

וטמאין. ש"מ אין למידין מן הכללות. וכן שנינו בכל מערבין חוף מן המים ומן המלה והא איכא כמיהין ופטורות וכו' כמ"מ. דאוקף ארלו"ן
בלע"ז שכשוכב תופס באותו עץ שנקרא ארלו"ן ולהכי מטמא משום
מרכב: **הד מפני אעירוב ודא מפני אמעשר.** האי לא שנו
דקאמרין לקמן: **מיס ומלת.** המעורבין מוזן הן לטבל בהן
פתו: פירא צעין. כלקמן (עמוד ב) מכלל ופרט: **כי אפא רבי יאחק**
מפני. להאי לא שנו אמעשר: **דשומנא דפירא.** אפילו כשאין
קרבי דגים מעורבים צו יש שם קלת משמנן עם המים
ומלח: **אכל מיס ומלת.** דלמלא דלאו זיר הוא לא אמר:
לא

לי משום שמן כדפריך לקמן (עמוד ב) אמעשר והכא לא שייך שינוא דהתם ויש לומר דהכא אינטיריך דאף על גב דלא היו מן השמן מוזן
שמי טעודות: **מאן דמתני אמעשר כ"ש אעירוב.** וקשה הא איכא כמיהין ופטורות וכפניות ופולין יבישין דלמרינן לקמן דאין
מערבין

מפני שיבול לחוף וליכר ולאכול. אכל אי לאו הכי לא הוי עירוב אע"ג
דחוי לשראל משום דהוי הוא במקום אחד ועירובו במקום
אחר והיינו טעמא דת"ק דלא הוי עירוב ולא משום דס"ל כסומכוס
ומיהו ר' יהודה משמע דסבר כסומכוס מדקאמר ולאכול וכן קאמר
בצרייתא לקמן (דף לז.) מערבין

לכהן טהור בתרומה טהורה משמע
דבעי מידי דחוי ליה: **ברא שנישא**
ע"ג גבי הוב. אס נפרש דהייסט
איירי משקטין כולו הוי כל דוקא
ובכמה דוכתי קרי להייסט משל אכל
אי מיירי דעליונו של זצ שאינו מסיט
כולו (י) ושקמטו נגדר בצרך דלאו
הייסט הוא כדאמר (ת"כ פ' מנורה) איזהו
מגע שהוא ככולו הוי אומר זה היסטו
מספקא לר"י אי שייך בכל דבר או לא
דעליונו של זצ נפקא לן מכלל אשר
יהיה תחמי הזב (י) אי דומיא
דמשכב ומושב שאינו נוהג אלא

בדבר הראוי לכך או לא:
ברא שהוב נישא ע"יו מהור. אומר
רבינו תם דטהור מטומאה
חמורה דאינו מטמא אדם וכלים אכל
טמא טומאה קלה כגון לטמא אוכלין
ומשקין אף על גב דאינו ראוי למשכב
ומושב ומייתי ראייה מפרק דס הנדה
(דף נד.) דקאמרין אזי מה היא
דעשה משכב ומושב כו' (י) אף (י) (מורה)

נמי עושה משכב ומושב לטמא אדם
לטמא צגדים ומשני אמר קרא היא
ולא דמה אי מה היא מטמאה צאצן
מסמא אף מדרה נמי והשתא כיון
שמיעט דמה מדין משכב ומושב מאי
קאמרין תו דליטמא צאצן מסמא
הא אכן מסמא היינו משכב ומושב
דממעט משכב ומושב הוא דמטמא
דקמני בתורת כהנים אפילו עשרה
כלים זה על זה ואפילו על גבי אצן
מסמא מניין תלמוד לומר כל המשכב
ואצן מסמא מפרש רבינו תם דהיינו
אצן גדולה שיש כלים תחמיה ואין
מרגישין הכלים כצודק הזב היושב על
האצן שאלה הזב האצן כצידה צימח
ומפרש התם רבינו תם דהיינו פירושו
אי מה היא כו' כלומר דהיינו שמיעטת
דמה מטומאה חמורה אכתי מניין
שלא יטמא טומאה קלה אף על גב
דממעט ממשכב ומושב כריך למעט
מטומאה קלה והיינו משום דאפילו
דבר שאינו ראוי למשכב ומושב מטמא
טומאה קלה ואין נראה דכדיא כתיב
בתורת כהנים מניין אלא אשר ישכב
עליו הזב יטמא יכול יטמא דבר שאינו
ראוי לשכיבה לא מה היא אינה
מטמאה כו' יכול הוא והיא לא יטמאו
טומאה חמורה אכל יטמאו טומאה
קלה תלמוד לומר משכב אלמא מידי
דלא חזי למשכב ומושב טהור לגמרי
ונראה לפרש דמה שמרבה בתורת

כהנים אצן מסמא מוכל המשכב
מקום ממעט לה מטומאה חמורה אכל מידי דלא חזי למשכב ומושב
אפי' טומאה קלה ליכא ולכך אע"ג דמיעט דמה מדין משכב ומושב
לענין טומאה חמורה עדיין כריך למעט מדין אצן מסמא שהוא
לענין טומאה קלה: **אי דיתבי ע"ה היינו מושב.** תימה
דבדקא כתיב מרכב ומושב ודין חלוק זה מזה (י) וי"ל דהיינו דקרא
מחלק בין ישיבה דרכיבה לישיבה דעלמא מ"מ התנא דקאמר
חוף מן הראוי למשכב ומושב כל עיני ישיבות קאמר ולא נימא
דלא דק בכללי משום הכי קאמר היינו מושב: **אבל במים**
ומ"ה מערבין. צממון מוקי בשמות לתוכן שמו וקשה דמיפוק

ההוא ודאמר רבינו יוחנן אין למידין מן הכללות ואפילו במקום שנאמר בו חוף. דליכא למימר מדאפקיה להאי וודאי דק בכלליה אפילו הכי לא ילפינן מיניה דלמלא שירי ולא אפי' כל מאי דבעי: מודאמר. רבי יוחנן אפי' מכלל דמי אמר' למילתיה לאו הכא אמרה דהכא נאמר בו חוף וממילתיה משמע דלכלל שלא נאמר בו חוף אמרה ומש"ה אמר אפי' כלומר לא מיבעיא היכא דלא נאמר בו חוף אלא אפי' במקום שנאמר בו חוף: וגשים פטורות. בפרק קמא דקדושין (דף לז.) יליף טעמא: מגב. לילה הראשונה חובת עשה היא בערב תאכלו מלות (שמות י) ושאר כל הימים אס רצה להסתפק בצער בלא לחס אין חובה עליו ללכול: שמתא. ושמתת אתה וציתך (דברים יז) הרי נשים צממע. ומנה נמי חובה לנשים צמץ פסחים (דף מג.) מתיקשא דלא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מלות כל ששנו בצל תאכל חמץ ישנו צדוק אכול מנה וגשים ישנו בצל תאכל חמץ דכל מלות לא תעשה נשים מזהירות כאלשים (ב) צפ"ק דקדושין (דף קט.) הקפל. במועד שנת השמנה בחג הסוכות המלך עומד על צימה וקורא לפניהן מלות משנה תורה כדאיתא בקוטה (מג.) וכתיב [דברים א] כל האנשים והנשים והטובות פלוני. נשים פטורות דכתיב [ולמדת אומם את בניכם ולא וצנו ואלוהי] פריה ורביה. דכתיב [פרו וארבו ואלוהי] וכצוה איש לרכו לנכנס ואין אשה דרכה לנכנס (ויצמות דף סה.) פדיון. בנו הבכור חובה על האב ולא על האם. (ב) דקדושין (דף קט.) בבבאורי שיע' א"ח סי' שפ"ו סי' ט"ז יע"ש באור קדושת הש"ס ק"א על ניקח בכסף מעשר ובמנין ופטורות אין נקחין כדאיתא בתורת כהנים פ"א פסקא ח' א"ל לענין עירוב לא שייך כלל דממ"א אס צממטין הו מאלל ומערבין בהם דממ"א צממט סי' ע"א ואס חייב הו ה"ל תמבואה שאין מערבין בה כלקמן דף כ"ט פ"א א"ל כאמר דממ"א א"ל שאו דלא כד"ק והרמב"ם. וע"ש גס בתוספות ד"ה מלך ממני וכו' דכתיב דניקחין בכסף מעשר נגד המ"כ שהיה הגאון ז"ל. ו"ל:

א [מיי] פ"ב מה' עזרת
כוכבי ה' ג:
ב ב מיי פ"א מהלכות
משכב ומושב ה' א
ד מיי פ"ו שם ה' א
ג ג מיי פ"ו שם ה' א
ו פ"ו ה' ח:
ד ד מיי פ"א שם ה' א
ו פ"ו ה' ח:
ה ה מיי פ"א מה' א
לס ה' ב:
ו ו מיי פ"א מה' א
עירובין הלכה ח סמג
עין דבנן א טו"ש פ"ח
סי' שפ"ט ה':
ז ז מיי פ"ו מהלכות
מעשר שני הלכה ד
סמג עין קלו:

הגהות הגר"א

[א] גב' חוף מן המים והמלה. ג"כ וכו':
[ב] והאיכא כמניין ופטורות. ג"כ מ"כ פ"א פסקא ח. (ועמ"ש רבינו צמח"ט סי' שפ"ו סי' ט"ז וממ"ש וזו ק"ל אמתאן מנושטין קשה צימח כו'. עין רש"י דקדושין ל"ד ע"א ד"ה והאיכא כי וקוס לכו לבדן דלא זייני):

לעיו רש"י

אריזון. קשת האוקף (אחר מנין החלקים המפקלים המהורים את שלד האוקף).

רבינו הגאון

א"ר יוחנן אין למידין מן הכללות ואפילו במקום שנאמר בו חוף. דליכא למימר מדאפקיה להאי וודאי דק בכלליה אפילו הכי לא ילפינן מיניה דלמלא שירי ולא אפי' כל מאי דבעי: מודאמר. רבי יוחנן אפי' מכלל דמי אמר' למילתיה לאו הכא אמרה דהכא נאמר בו חוף וממילתיה משמע דלכלל שלא נאמר בו חוף אמרה ומש"ה אמר אפי' כלומר לא מיבעיא היכא דלא נאמר בו חוף אלא אפי' במקום שנאמר בו חוף: וגשים פטורות. בפרק קמא דקדושין (דף לז.) יליף טעמא: מגב. לילה הראשונה חובת עשה היא בערב תאכלו מלות (שמות י) ושאר כל הימים אס רצה להסתפק בצער בלא לחס אין חובה עליו ללכול: שמתא. ושמתת אתה וציתך (דברים יז) הרי נשים צממע. ומנה נמי חובה לנשים צמץ פסחים (דף מג.) מתיקשא דלא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מלות כל ששנו בצל תאכל חמץ ישנו צדוק אכול מנה וגשים ישנו בצל תאכל חמץ דכל מלות לא תעשה נשים מזהירות כאלשים (ב) צפ"ק דקדושין (דף קט.) הקפל. במועד שנת השמנה בחג הסוכות המלך עומד על צימה וקורא לפניהן מלות משנה תורה כדאיתא בקוטה (מג.) וכתיב [דברים א] כל האנשים והנשים והטובות פלוני. נשים פטורות דכתיב [ולמדת אומם את בניכם ולא וצנו ואלוהי] פריה ורביה. דכתיב [פרו וארבו ואלוהי] וכצוה איש לרכו לנכנס ואין אשה דרכה לנכנס (ויצמות דף סה.) פדיון. בנו הבכור חובה על האב ולא על האם. (ב) דקדושין (דף קט.) בבבאורי שיע' א"ח סי' שפ"ו סי' ט"ז יע"ש באור קדושת הש"ס ק"א על ניקח בכסף מעשר ובמנין ופטורות אין נקחין כדאיתא בתורת כהנים פ"א פסקא ח' א"ל לענין עירוב לא שייך כלל דממ"א אס צממטין הו מאלל ומערבין בהם דממ"א צממט סי' ע"א ואס חייב הו ה"ל תמבואה שאין מערבין בה כלקמן דף כ"ט פ"א א"ל כאמר דממ"א א"ל שאו דלא כד"ק והרמב"ם. וע"ש גס בתוספות ד"ה מלך ממני וכו' דכתיב דניקחין בכסף מעשר נגד המ"כ שהיה הגאון ז"ל. ו"ל: